

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Magyar Csik József*

Cím: *A vén Tabán nem hal meg soha*

Forrás: *Esti Kis Újság*

br.
(Hely)

1942 III. 7.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old.)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1942"

A vén Tabán nem hal meg soha s ha feljönnek a csillagok, a bokrok mögött Giovanni Jacopo Casanova csókolózik...

Pestbudai polgár úgy tájékozódik a világ dolgairól, hogy elolvassa az újságok nagybetűs címeit. Nagy időkre jut elég a nagybetűkből is, pestbudai polgár tehát továbblapoz. Bizonytalan ez a művellet: nem is tudja talán, mit keres Lehet, hogy hangulatot, lehel, hogy emlékeket.

Zsebregyűri az újságot, amelyet most vett az autóbuszmegállónál s mivel autóbusz úgy se jön, sétál tovább. Az egyik üzlet előtt, aztán szokottan megáll: nézi a kopott cégért a bejárat fölött. „Antiquarium”, mondja a cégér, azaz ódonóságok háza, írott meg nyomtatott lim-lomok temetője, amelyben avult idők szelleme várja a föltámadást.

Pestbudai polgár ránéz egy ficamodott rajzú térképre. Szemével hálásan simogatja egykori rajzoló mester cirkalmazott, öreg betűit: BVDA. Az antikvárius kis cédulát biggyesztett alája gemkapoccsal, az árát írta rá a vén kalmár, aki azt se tudja tán, hogy ilyen metszeteket nem is szabadna áruba bocsátani. Ezekhez zárándoklni kell pihenő órákban hangulatért, hogy az embernek sok minden eszébe jusson, míg nézi a valóságintlenül kövér folyót, ott szemben a Várhegyen a régi palota torzult házcsoportját s a hegy alatt a kis falut a nagy tornyokkal, amelyre odapingálta a rá-metsző a legszebben zengő szót, millió édes,

varázsos randevük lágy ölét, a halhatatlanságot és az érzékföltöltien gyönyörűt, a multat és a szépet jelentő szót: Tabán.

Nyütt klavírok hangja szállt a macskaköves utcán...

Igen régen történt persze, de az biztos, hogy május volt és orgonaillat áradt ki a kedves kis udvarokból, a Kőműves-lépcső meredekjén. Ennek a Kőműves-lépcsőnek büszke rangja volt a vén Tabánban: itt sétáltak föl andalogva kipirult arcú, hajdani pestbudai lánykák, könnyű kis ruhában,

kéz a kézben azzal a fiúval, aki első volt életükben, „igazi”. (Aztán még több „igazi” következtek, de hát ez nem tartozik ide.)

Fölsétáltak a lépcső tetejére, ahol ott vigyázott egy veresposzájú, komor iskola-ször-

nyeteg, a Czako-utca sarkán. Az egykori kislányok és déli legények ici-picikét zavarba jöttek, mikor meglátták az iskolát, legott elkanyarodtak balra, hol is a Holdvilág-utca ablakaiból hullott ki behangolt klavírok billentyűiről egykorú halhatatlan slágerek szüzi dolloma.

Göröngyös volt cudarul ez a Holdvilág-utca, de felejthetetlen kanyarok voltak benne, vadszöllő-lugas kapualjak. Volt nagyszerű áttekinthetelenség, csak az angyalok látták, odafönt az égben, hogy két majdnem gyerekszáj összeér. Az angyalok pedig behűnyták felszemüket, mosolyogtak egy kicsit s talán egy kicsit — irigykedtek is.

Kell-e mondani, hogy a lejtős Holdvilág-utcán lassabban értek le a párok, mint a Kőműves-lépcsőn fölfelé?

Roppant disznótorok, fatányérosok s jó borok emléke kísért...

Falu volt Tabán, kedves, aranyos, igazi falu. Egyszerű, derék falusi emberekkel, akik közt volt dunai propellerkapitány, volt szatócs és volt elnyütt hangú egykori operai csillag. A nagy udvarokban nagy volt a szegénység, de azért minden ablakban virág-

mosolygott s az ütem „táuerék is mosolyogtak, ha találkoztak. Mélységesen, öntudatosan zárt világ volt Tabán, élete utolsó órájáig. A vári „purgerek”, a vizivárosi „Donaujagerek” sokkal hamarabb elvesztették egyéniségüket, mint a „rácok”, akik különben, mind egy szálíg derék magyarokká váltak.

Néha azonban a szegény kis otthonokba is napsugár köszöntött. A tágas udvarokon mindenütt hízaltak egy-két kocát s mikor már nagyon eltérébélyesedett s kevés volt a háznál a harapnivaló, hosszú késsel megjelent a propellerkapitány.

Az ártány visított még egy utolsót, aztán működésbe lépett a bárd meg a hurkatöltő. A tűzoraít már friss fejhúsból fogyasztotta az ez alkalomra meghívott vendégsereg, délután eljöttek a szomszédok a szokásos kolbász, meg hurkaajándékért, megittak egy pohár bort s mentek tovább.

Estére előkerült a Cica Jóska meg még két szál cigány, jó disznótoros vacsora következett, nem kellett zsírjegy, fizetni se kellett s akinek kedve volt, táncolhatott virradatig.

Más városrészek lakói persze kívültrekedtek ilyen összejövetelekről. Azok csak az avar- és kereszttéri Albeckernél láthattak igazi tabániakat hangulatban, amint feltett, ütött-kopott keménykalapban verték a huszonegyest a nyári asztalon.

Szép idő volt: schramli szólt, a fatányérosért idejártak a tabáni kiskocsmába finnyás urak és kényes kicsi dámák, ropogtatták a pompás salátát s itták a finom botkat, amelyeket becsület kérdése volt itt „pogány módra hagyni.”

Volt borital, volt serital, volt halászlé s volt hangulat.

zonyos Kosztits Péter hadnagyzsai házában. Ennek a Kosztits Péternek, akiről a Tabán történetírója, a kitűnő Rexa Dezső se tudja bizonyosan, hogy jogadós volt-e, vagy hentes, volt egy felettébb csinos lánya. (Máskép nem volna érthető a legendának!)

Casanova nem azért volt Casanova, hogy észre ne vette volna ezt a kislányt. Bizony észrevette. S tisztos Kosztits Péter, ha élt egyáltalán, akár hentes volt, akár vendégfo-

Minden volt, mert Tabán volt és béke volt.

Jövel kalandor, jövel legenda s veres postakocsi...

Egyszer volt, hol nem volt.

Igaz, hogy csak legenda volt.

Casanova, akit kicsaptak a velencei papnevelőből, eltanácsolták szülővárosából, hazaküldték katonai szolgálatából, akinek futni kellett Párizsból Németországba, onnan haza a fehérnépek iránt való túlzott lelkesedése miatt, mikor végül is a velencei magisztrátus a hirhedt ólom kamrákba csukatta, 15 hónapos raboskodás után nagyot és merészet gondolt.

Megszökött.

(Eddig igaz.)

Egyenesen szép Magyarországra szökött. (Innen már legenda mondja.)

Pestbudára jött s mert volt érzéke a romantika iránt, a Tabánban szállt meg, bi-

gadós, aligha örült, hogy észrevette.

Szép volt, mese volt.

Most pedig álljon elő a veres postakocsi. Ha nincs kéznél, jó lesz egy fiáker is. Kicsi párok, egykori kedves pestbudai aranyifjúság: tessék beszállni. Később jár, a petróleumlámpások messze pislognak az Aranykacsaléca sarkain. A kocsi majd elröpit haza.

S amint elrobog a fiáker az új park mellett, figyeljétek csak: éji hold sugarban, bokrok mögött a rizsporos hajú Casanova csókolózik.

Ha pedig hazaértek: álmódjátok tovább a fiataliságot, szépséget, Tabánt. Mert Tabán — a ti szívetekben él tovább.

Magyar Csik József.